

Cadrul strategic de planificare face legătura între prioritățile locale de dezvoltare, stabilite în Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2012-2016 și prioritățile stabilite în documentele de politici la nivel european, național și regional.

Prioritățile de dezvoltare a orașului Ștefan Vodă au fost formulate ca răspuns strategic al autorităților publice locale la problemele economice actuale ale orașului și în vederea creării oportunităților de dezvoltare pe care orașul Ștefan Vodă și le dorește.

Cadrul strategic vizează armonizarea tuturor acestor priorități într-o strategie coerentă, care să fie adecvată pentru localitate, dar care să se și conformeze strategiilor naționale și regionale, inclusiv Strategiei de Dezvoltare Regională Sud, și să aibă ca efect dezvoltarea economică a orașului, creșterea numărului de locuri de muncă, prosperarea localității în favoarea locuitorilor ei.

Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2012-2016 stabilește drept prioritare următoarele obiective strategice :

Obiectiv strategic nr.	Formularea:
I	Asigurarea dezvoltării social-economice a orașului Ștefan Vodă
II	Dezvoltarea infrastructurii social-economice și asigurarea accesului nelimitat al tuturor cetățenilor la această infrastructură
III	Educarea unei populații activă civic, informată și cultă
IV	Asigurarea întreținerii instituțiilor instructiv – educative, culturale, a blocurilor locative etc.
V	Creșterea eficienței energetice la consumatorii publici

Obiectiv strategic 1, asigurarea dezvoltării social-economice a orașului Ștefan Vodă, presupune susținerea dezvoltării și extinderii business-ului mic și mijlociu în oraș, crearea infrastructurii de suport în afaceri precum centrul de inovare și parcul industrial, modernizarea sistemului de comerț, dezvoltarea turismului rural, etc. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”** (ameliorarea climatului de afaceri);
2. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: businessul mic și mijlociu, atractivitatea turistică);
3. **Strategia de Dezvoltare a Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii pentru anii 2012-2020** (facilitarea dezvoltării IMM-urilor în regiuni, sporirea competitivității IMM-urilor, promovarea competențelor și culturii antreprenoriale, dezvoltarea parteneriatelor în afaceri);
4. **Strategia de Dezvoltare a Turismului „Turism 2020”** (valorificarea potențialului turistic național și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație turistică, dezvoltarea regională a turismului);

5. **Strategia de Dezvoltare Regională Sud 2010-2016** (Prioritatea 2. Diversificarea economiei și susținerea dezvoltării sectorului privat și Prioritatea 3. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice).

Obiectiv strategic 2, dezvoltarea infrastructurii social-economice și asigurarea accesului nelimitat al tuturor cetățenilor la această infrastructură, presupune reabilitarea infrastructurii rutiere în oraș, reparația, reabilitarea/modernizarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, perfecționarea infrastructurii gestionării deșeurilor solide. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”** (sporirea investițiilor în drumurile publice);
2. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: apă și canalizare, infrastructura drumurilor; managementul deșeurilor);
3. **Strategia de Transport și Logistică pe anii 2013-2022** (asigurarea reparației și întreținerii corespunzătoare a drumurilor locale și asigurarea pe parcursul întregului an a accesului la rețeaua de drumuri naționale pe drumurile locale/rurale din toate localitățile țării);
4. **Strategia de Alimentare cu Apă și Sanitație 2014 – 2028** (extinderea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și sanitație și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii);
5. **Strategia Națională de Mediu pentru anii 2013-2023** (crearea și asigurarea funcționării sistemelor integrate de gestionare a substanțelor chimice și deșeurilor, îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului);
6. **Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor în R. Moldova 2013-2027** (dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor municipale bazat pe abordare regională);
7. **Strategia de Dezvoltare Regională Sud 2010-2016** (prioritatea 1, reabilitarea infrastructurii fizice: drumuri regionale și locale, apă și canalizare; prioritatea 3 îmbunătățirea factorilor de mediu, care include și managementul deșeurilor solide) și Programele Regionale Sectoriale în domeniile Drumuri Regionale și Locale și Alimentarea cu Apă și Canalizare;
8. **Strategia de management integrat a deșeurilor solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud**

Obiectiv strategic 5, creșterea eficienței energetice la consumatorii publici, presupune eficiența energetică a clădirilor publice care sunt în gestiunea APL și iluminarea stradală în oraș. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”** (sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie);
2. **Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030** (îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării surselor regenerabile de energie);

3. **Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020**(eficientizarea consumului global de energie primară, creșterea ponderii energiei regenerabile în totalul mixului energetic, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră);
4. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: eficiență energetică);
5. **Strategia de Dezvoltare Regională Sud**(prioritatea 1, reabilitarea infrastructurii fizice, inclusiv eficiența energetică a clădirilor publice și prioritatea 3,îmbunătățirea factorilor de mediu, inclusiv utilizarea surselor regenerabile de energie) și Programul regional sectorial în domeniul EE;

Programele incluse în Obiectivul Strategic3 ” Educarea unei populații active civic, informate și culte ” și 4 ”Asigurarea întreținerii instituțiilor instructiv – educative, culturale, a blocurilor locative, etc. ” precum și unele din obiectivele specifice din strategia orașului Ștefan Vodă, care țin de susținerea dezvoltării culturii și sportului, incluziunea socială a păturilor social – vulnerabile, promovarea imaginii pozitive a orașului și informarea populației, se deduc din competențele autorităților publice locale stabilite prin Legea privind administrația publică locală Nr. 436-XVI din 28.12.2006 și Legea privind descentralizarea administrativă Nr. 435-XVI din 28.12.2006.

Aceste obiective sunt în corelare directă cu prioritățile stabilite în strategiile naționale sectoriale din domeniile învățământ, sănătate, cultură, sport, asistență socială, etc.

Cunoașterea contextului național de politici publice și planificare strategică la general și în domeniile relevante APL permite de a încadra planificarea strategică locală într-un tot întreg și integrat. Abordarea de planificare de sus în jos cu luarea în considerare a specificului și necesităților locale permite de a conjuga și a prioritiza eforturile APL eficient și eficace.

Considerații generale

Ponderea costurilor pentru energie grevează major bugetele locale conducând la presiuni din ce în ce mai mari asupra acestora. Prin introducerea managementului energetic la nivel orășenesc se are în vedere creșterea eficienței energetice pe întreg lanțul, de la producere la consumul final de energie.

Odată cu elaborarea unui Program Local de Eficiență Energetică, care reprezintă nu doar un ghid, ci și un instrument de dezvoltare durabilă, autoritatea locală are puterea de a influența consumurile pe termen lung (planificare urbană strategică), să încurajeze piața de produse de înaltă eficiență energetică, precum și schimbarea mentalităților și a comportamentului în domeniul consumului.

În anul 2010 a fost adoptată Legea nr. 142 din 02.07.2010 cu privire la eficiența energetică care stabilește responsabilitățile și atribuțiile autorităților locale privind eficiența energetică în scopul reducerii intensității energetice atât la nivel local cât și a economiei naționale în întregime, precum și diminuarea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului. De asemenea, în anul 2010 a fost creată Agenția pentru Eficiență Energetică, instituție subordonată Ministerului Economiei. Totodată, dezvoltarea sectorului de eficiență energetică a continuat prin adoptarea unor politici pe termen lung precum ar fi: Programul Național de Eficiență Energetică 2011-2020, Strategia Energetică până în 2030, Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; cât și elaborarea diferitor programe și identificarea unor donatori care ar oferi surse și suport financiar în realizarea obiectivelor trasate în domeniul de eficiență energetică.

Situația energetică curentă a orașului Ștefan Vodă

În ultimii ani, primăria Ștefan Vodă a luat o serie de măsuri pentru creșterea eficienței energetice în clădirile publice gestionate de primărie, precum și extinderea sistemului de iluminat public. Doar, menționăm unele măsuri întreprinse de primărie în ultimii ani: înlocuirea tâmplăriei vechi cu rame din lemn cu tâmplărie cu rame din PVC tip Termopan la grădinițele nr. 2 și nr. 3 (realizate în anii 2011-2012, cu suport financiar de la FISM); instalarea de puncte termice individuale precum și de sisteme interioare de distribuție a agentului termic pentru încălzire spațială de tip bitubular dotate cu dispozitive de echilibrare și reglare a consumului, la liceu și gimnaziu; instalarea de PTI la grădinița nr. 3 (proiect realizat în 2010 în cadrul Proiectului Energetic II al Băncii Mondiale); înlocuirea tâmplăriei vechi cu rame din lemn cu tâmplărie cu rame din PVC tip Termopan la clădirea Casei de cultură (proiect realizat cu fonduri din bugetul local).

În anii 2012-2013, Primăria orașului Ștefan Vodă a realizat audituri energetice pentru toate obiectivele consumatoare de energie din gestiunea proprie.

Consumatorii de energie vizați au fost cei finanțați din bugetul orașului Ștefan Vodă și anume:

- a.** Clădirile publice: Primăria, 2 grădinițe, Biblioteca pentru copii și Casa de cultură / Biblioteca publică;
- b.** Iluminatul stradal.

Pentru fiecare consumator de energie în parte s-a realizat o analiză a caracteristicilor energetice prin care s-au evidențiat deficiențele și avantajele actuale pe care oferă edificiile în care sunt localizate clădirile publice finanțate de la bugetul local.

În ceea ce privește Sistemul de iluminat public, precizăm că acesta este operațional pe toate străzile orașului, corpurile de iluminat fiind instalate "unul la 1÷2" stâlpi pe stradă ceea ce reprezintă cel mult 50% din capacitatea necesară de iluminare pe acele sectoare.

Pentru perioada următoare, primăria orașului își propune să readucă sistemul de iluminat public la starea inițială, dar cu tehnologie performanță LED.

Este necesară realizarea unui inventar al echipamentelor utilizate pentru iluminatul stradal existent. Acesta va putea fi folosit pentru micșorarea facturilor actuale de energie electrică și pentru pregătirea licitațiilor ce vor avea ca obiect iluminatul stradal. În inventar trebuie să se precizeze cât de mult plătește municipalitatea în contractul existent pentru energie, mentenanță, etc.

Primăria trebuie să informeze distribuitorul de energie electrică și să îi explice că se dorește conlucrarea pentru a obține economii energetice și financiare importante.

Reieșind din situația curentă în domeniul de eficiență energetică **Programul Local de Eficiență Energetică pentru orașul Ștefan Vodă** elaborat în anul 2014 își propune să ofere o documentație pertinentă privind posibilitățile de obținere a unor efecte favorabile sinergice prin implementarea unor soluții de creștere a eficienței energetice în sistemele consumatoare de energie care sunt în administrarea financiară a APL.

Astfel, au fost stabilite următoarele **obiective generale** ale programului:

- Reducerea ponderii costurilor de energie în costurile totale ale Primăriei;
- Îmbunătățirea condițiilor ambientale în special în spațiile care trebuie să respecte unii parametri speciali (temperaturi interioare în conformitate cu destinația încăperilor, iluminatul corespunzător al spațiilor de lucru și stradal pentru siguranța traficului și a populației etc.);
- Protecția mediului prin reducerea necesarului de energie ca urmare a implementării unor acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice cu impact pozitiv asupra reducerii nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Identificarea unor posibile surse de finanțare pentru introducerea măsurilor de eficiență energetică propuse.

Obiectivele privind economiile de energie pentru perioada anilor 2015-2017

Implementarea măsurilor de EE la nivel local, are efecte benefice pe multiple planuri, în special atunci când sunt aplicate la nivelul consumatorilor:

- *Financiar* – economisirea energiei înseamnă economisire de fonduri, investițiile fiind acoperite din valoarea economiilor la costurile pentru energie;
- *Confort* – măsurile de creștere a eficienței energetice au efecte favorabile și asupra condițiilor ambientale;
- *Gospodărire energie* influențează mediul casnic, cel individual și cel din instituțiile publice prin măsuri vizând achiziția și utilizarea de echipamente electrocasnice cu performanțe energetice ridicate, precum și economisirea energiei utilizate pentru alimentarea cu căldură a locuințelor și clădirilor publice prin măsuri corectoare sau de comportament și alegerea unui sistem mai bun al iluminatului prin utilizarea unor echipamente economice;
- *Sănătate* – măsurile de eficiență energetică contribuie la asigurarea temperaturilor necesare în clădiri și a apei calde de consum și de asemenea utilizarea sistemelor de iluminat cu consum mic de energie;
- *Durabilitate* – procesele tehnologice de producere și consum de energie au efecte care acționează atât zonal dar și în timp influențând condițiile de trai ale generațiilor viitoare;
- *Responsabilitate a autorității locale* – APL au o relație mai apropiată cu populația și sunt în măsură să influențeze comportamentul și atitudinea organizațiilor din teritoriul administrat sau a persoanelor individuale, în ceea ce privește eficiența energetică.

Programul de EE pentru orașul Ștefan Vodă a identificat următoarele sectoare de activitate pentru care au fost propuse măsuri de EE cu detalieră acțiunilor*:

- *Clădiri municipale* - Audituri energetice, proiecte pentru îmbunătățirea eficienței energetice (reabilitare termică, retehnologizare iluminat interior extinderea utilizării SRE etc.), implementarea măsurilor de eficiență energetică, gestionarea energiei în clădiri;
- *Iluminatul public* - Retehnologizarea sistemului de iluminat public stradal, în piețe publice și zone publice deschise, întreținerea sistemelor de iluminat și a echipamentelor, punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică specifice instalațiilor de iluminat;
- *Achizițiile publice* – Utilizarea criteriilor de EE în caietele de sarcini privind achiziții de echipamente și servicii energetice;
- *Comunicare* – Instruire, informare, promovare a măsurilor de EE.

Pentru a stabili obiectivele care vizează economisirea energiei pentru fiecare categorie de activități au fost analizate datele aferente fiecărui sector. A rezultat astfel Tabelul nr. __ care cuprinde obiectivele privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate aflat în responsabilitatea APL pentru perioada 2015-2017.

Tabel nr. __ Obiective privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate pentru perioada anilor 2015-2017

Sector	2015		2016		2017	
	Economii energie	%	Economii energie	%	Economii energie	%
Clădiri municipale	714,5	87,2	414,0	99,7	0,0	0,0
Iluminat public	103,4	12,6	0	0,0	0	0,0
Achiziții publice	0,50	0,06	0,50	0,12	0,50	41,67
Comunicare	0,70	0,09	0,70	0,17	0,70	58,33
Total	819,1	100,0	415,2	100,0	1,2	100,0

****Programul Local de Eficiență Energetică pentru orașul Ștefan Vodă conține un plan de acțiuni detaliat privind atingerea obiectivelor generale ale documentului de planificare strategică.***

PROGRAME	PROIECTE/AȚIUNI	Perioada de implementare	Responsabil	Cost estimativ, Lei	Surse potențială de finanțare
Obiectiv Strategic 5: Creșterea eficienței energetice la consumatorii publici.					
5-1. Sporirea eficienței energetice în clădirile publice gestionate de primărie	Înlocuirea becurilor incandescente cu lămpi fluorescente în clădirea: - primăriei or. Ștefan Vodă; - grădiniței nr.2 - grădiniței nr.3 - bibliotecii pentru copii - casei de cultură-biblioteca publică	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Managerul instituției	38700	Buget local
	Întreținerea corectă a sistemului de iluminat în clădirile publice	2015	Managerul instituției	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
	Izolarea termică a pereților exterior în clădirea: - grădiniței nr.3 - casei de cultură-biblioteca publică	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Managerul instituției	1393100	FEE,FISM Buget local
	Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș în clădirea: - grădiniței nr.3 - casei de cultură-biblioteca publică	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Managerul instituției	1411700	FEE,FISM Buget local
	Izolarea termică a planșeului peste subsol în clădirea: - grădiniței nr.3	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Managerul instituției	687800	FISM Buget local
	Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC în clădirea: - casei de cultură-biblioteca publică	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Managerul instituției	97000	FISM Buget local
5-2. Asigurarea unui sistem public eficient	Proiectarea și instalarea a 129 corpuri de iluminat cu lămpi cu LED 60 W (47 bucăți) și 35 W (82 bucăți), inclusiv suporti pentru	2015	Primarul Specialist responsabil	472700	Parteneriat Public Privat sau ESCO, FEN,

de iluminare stradală în oraș;	montare pe pilonii existenți și automatizare pentru înlocuirea celor 129 de lampi cu vapori de sodiu cu puterea unitară de 150÷250		din cadrul primăriei;		Buget local
	Introducerea criteriilor de eficiență energetică în caietele de sarcini pentru achiziționarea de produse, servicii și lucrări.		Primarul Specialist responsabil din cadrul primăriei;	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
5-3. Promovarea utilizării surselor de energii regenerabile;	Sesiuni de informare și instruire pentru factorii interesați în utilizarea surselor de energii regenerabile, inclusiv baterii solare și cazane pe biomasă	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei;	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
5.4. Sensibilizarea și mobilizarea populației în problem ce țin de eficiența energetică	Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare.	2015	Specialist responsabil din cadrul primăriei; Specialist în comunicare din cadrul primăriei;	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
	Campanii de informare în școli cu exemple de bună practică în domeniul EE	2015	Specialist în comunicare din cadrul primăriei;	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
	Modernizarea site-ului Primăriei și includerea unei rubrici speciale pentru informare și promovare a măsurilor de EE.	2015	Specialist în din cadrul primăriei;comunicare	Fara costuri/costuri reduse	Buget local
	Organizarea Zilei Municipale a Energiei,	2015	Specialist în comunicare din cadrul primăriei;	Fara costuri/costuri reduse	Buget local

